

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ І ТЕРИТОРІЙ У
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ»

циклу професійної обов'язкової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою організації
заходів цивільного захисту на 2022-23
навчальний рік. Протокол від 10 червня
2022 року № 1.

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни «Система забезпечення захисту населення і територій у надзвичайних ситуаціях».

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Система забезпечення захисту населення і територій у надзвичайних ситуаціях» спрямовані на реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту регіонального та місцевого рівнів, здійснення функцій з регулювання процесів пов'язаних з реалізацією завдань і заходів по захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також на рішення організаційно-технічних задач в рамках функціонування органів і підрозділів служби цивільного захисту діяльність яких спрямована на запобігання та ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та воєнних загроз.

Даний курс дозволяє здобувачам вищої освіти зрозуміти склад системи цивільного захисту України, завдання, функції та повноваження її органів управління, механізми, способи та форми реалізації завдань у сфері цивільного захисту, роль і місце у цьому процесі ДСНС України

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Журбинський Дмитро Анатолійович, доцент кафедри організації заходів цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 316. Робочий номер телефону – 0676640881.
E-mail	< zhurbynskiy_dmytro@chipb.org.in >
Наукові інтереси	Державна політика у сфері цивільного захисту
Професійні здібності	Професійні знання і значний досвід роботи у викладанні технічних дисциплін
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат технічних наук за спеціальністю 21.06.02 – «Пожежна безпека». Автор та співавтор 3 колективних монографій, понад 45 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях. Профіль в Orsid: 0000-0002-7225-5606 Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=pOk8L6sAAAAJ&hl=uk

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/> p).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щоп'ятниці з 16.00 до 16.45 в лекційному залі № 5. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Система забезпечення захисту населення і територій у надзвичайних ситуаціях»: формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань з питань реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, державного регулювання процесів пов'язаних з реалізацією завдань і заходів по захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також набуття практичних навичок які необхідні фахівцям служби цивільного захисту для рішення організаційно-технічних задач в рамках функціонування державної системи цивільного захисту.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	професійно обов'язкова	професійно обов'язкова
Рік підготовки	1-й	1-й
Семестр	2-й	2-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	3
- кількість модулів		
- загальна кількість годин	90 год.	90 год.
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	20 год.	10 год.
- практичні заняття (годин)	22 год.	2 год.
- семінарські заняття (годин)	0 год.	0 год.
- лабораторні заняття (годин)	0 год.	0 год.
- курсовий проект (робота) (годин)	0 год.	0 год.
- інші види занять (годин)	0 год.	0 год.
- самостійна робота (годин)	38 год.	68 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	10 год.	10 год.
- підсумковий контроль	Іспит (6 годин)	Іспит (6 годин)

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення наступних навчальних дисциплін: ОК01 «Теорія систем та системного аналізу», ОК03 «Організація досліджень у сфері професійної діяльності».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Результати навчання	РН
Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки.	ПРН01
Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки.	РН03
Визначати та аналізувати можливі загрози виникнення надзвичайної ситуації, аварії, нещасного випадку на виробництві та оцінювати можливі наслідки та ризики.	РН06
Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення під час розв'язання практичних та/або наукових задач.	РН07
Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності.	РН13
Аналізувати та оцінювати стан забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж.	РН15
Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси.	РН16

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	СК
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	K01
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	K05
Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності.	K09
Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки.	K10
Здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної та виробничої безпеки.	K11

Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.	K13
---	-----

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Система захисту населення і територій України від надзвичайних ситуацій.

Тема 1.1. Сучасна державна політика у сфері цивільного захисту.

Тема 1.2. Особливості побудови та управління єдиною системою цивільного захисту.

Тема 1.3. Склад та структура органів управління єдиної державної системи цивільного захисту.

Тема 1.4. Роль і місце центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту на сучасному етапі.

Тема 1.5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій як центральний орган виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.

Тема 1.6. Місцеві органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування та їх роль в забезпеченні захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Тема 1.7. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту.

Тема 1.8. Координація як механізм і форма управління сферою цивільного захисту.

Тема 1.9. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та особливості їх введення.

Тема 1.10. Сили і засоби функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту, порядок утворення та організація діяльності.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
2 - й семестр						
РОЗДІЛ 1. Система захисту населення і територій України від надзвичайних ситуацій						
Тема 1.1. Сучасна державна політика у сфері цивільного захисту.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.2. Особливості побудови та управління єдиною системою цивільного захисту.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.3. Склад та структура органів управління єдиної державної системи цивільного захисту.	9	2	2	-	5	-

Тема 1.4. Роль і місце центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту на сучасному етапі.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій як центральний орган виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.6. Місцеві органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування та їх роль в забезпеченні захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.7. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.8. Координація як механізм і форма управління сферою цивільного захисту.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.9. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та особливості їх введення.	9	2	2	-	5	-
Тема 1.10. Сили і засоби функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту, порядок утворення та організація діяльності.	9	2	2	-	3	2
Разом за модулем	90	20	20	-	48	2
Усього годин	90	20	20	-	48	2

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
2 - й семестр						
РОЗДІЛ 1. Система захисту населення і територій України від надзвичайних ситуацій						
Тема 1.1. Сучасна державна політика у сфері цивільного захисту.		2	-	-	15	-
Тема 1.2. Особливості побудови та управління єдиною системою цивільного захисту.		2	-	-	15	-
Тема 1.3. Склад та структура органів управління єдиної державної системи цивільного захисту.		2	-	-	15	-
Тема 1.4. Роль і місце центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту на		2	-	-	15	-

сучасному етапі.						
Тема 1.5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій як центральний орган виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.		2	2	-	18	-
Разом за модулем	90	10	2	-	78	-
Усього годин	90	10	2	-	78	-

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин
РОЗДІЛ 1. Державна система моніторингу надзвичайних ситуацій		
1.	Лекція 1.1. Сучасна державна політика у сфері цивільного захисту.	2
2.	Лекція 1.2. Особливості побудови та управління єдиною системою цивільного захисту.	2
3.	Лекція 1.3. Склад та структура органів управління єдиної державної системи цивільного захисту.	2
4.	Лекція 1.4. Роль і місце центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту на сучасному етапі.	2
5.	Лекція 1.5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій як центральний орган виконавчої влади з реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.	2
6.	Лекція 1.6. Місцеві органи виконавчої влади і органи місцевого самоврядування та їх роль в забезпеченні захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.	2
7.	Лекція 1.7. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту.	2
8.	Лекція 1.8. Координація як механізм і форма управління сферою цивільного захисту.	2
9.	Лекція 1.9. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та особливості їх введення.	2
10.	Лекція 1.10. Сили і засоби функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту, порядок утворення та організація діяльності.	2
Всього:		20

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
РОЗДІЛ 1. Державна система моніторингу надзвичайних ситуацій		
1.	Семінар 1.1.1. Історія цивільного захисту.	2
2.	Семінар 1.2.1. Оперативно-рятувальна служба Державної служби України з надзвичайних ситуацій, як складова сил цивільного захисту.	2
3.	Семінар 1.3.1. Взаємодія функціональних і територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту.	2
4.	Семінар 1.4.1. Організація управління діями органів управління та їх силами під час виникнення надзвичайних ситуацій та їх ліквідації.	2
5.	Семінар 1.5.1. Особливості планування роботи єдиної державної системи цивільного захисту.	2
6.	Семінар 1.6.1. Порядок розробки та зміст планів дій органів управління і сил цивільного захисту при виникненні надзвичайних ситуацій.	2
7.	Семінар 1.7.1. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення сфери цивільного захисту і сил реагування на надзвичайні ситуації.	2
8.	Семінар 1.8.1 Системи цивільного захисту закордонних держав.	2
9.	Семінар 1.9.1. Міжнародна діяльність України у сфері цивільного захисту.	2

10.	Семінар 1.10.1. Пріоритетні напрямки і шляхи розвитку та підвищення надійності функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.	2
18.	Підсумкова модульна робота	2
Всього:		22

Орієнтована тематика індивідуальних завдань у вигляді рефератів, тез доповідей, доповіді на конференції:

1. Види, класифікація аварійно–рятувальних служб, спеціалізованих служб цивільного захисту, формувань цивільного захисту, добровільних формувань. Порядок їх створення, завдання і організація діяльності.

2. Склад сил і засобів функціональних і територіальних підсистем та їх місцевих ланок, завдання та повноваження.

3. Загальна характеристика оперативно рятувальної служби, її структура, органи управління і завдання.

4. Склад та характеристика підрозділів оперативно – рятувальної служби центрального і територіального підпорядкування. Зони відповідальності та порядок залучення до виконання завдань за призначенням.

5. Взаємодія – як складна динамічна система, теорія і практика взаємодії. Умови успішного функціонування системи, засади взаємодії.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: повсякденне спостереження за навчальною роботою здобувача вищої освіти, опитування та виставлення балів кожного практичного заняття, виконання та захист контрольної роботи, екзамен.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи.

Підсумковий контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі іспиту.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Денна (заочна) форми навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	10	-	-
	практичні заняття	10	4	40
	модульна робота	1	10	10
Разом за модуль 1				50
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
Разом за поточний контроль				60
II. Підсумковий контроль (екзамен)				40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті:

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи

	при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

Суттєві запитання до доповідачів:

1 бал - отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Бали отримані здобувачем вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного практичного заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи.

Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти в результаті поточного навчання є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів за поточний контроль складає 40 балів.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (20 балів) з навчальної дисципліни, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним/нею попередньо виконані або були виконані незадовільно.

У разі невиконання здобувачем жодного із обов'язкових видів навчальної діяльності (робіт), зазначених у силабусі освітньої компоненти / навчальної дисципліни, його результат оцінюються у «0» балів. Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за поточний контроль протягом семестру становитиме менше 20 балів.

При наявності «непрохідного мінімуму» поточного контролю напередодні екзамену викладач подає доповідну декану факультету про недопуск здобувача, про що видається розпорядження і здобувач не допускається до складання екзамену як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план. Відмітка про недопуск у заліковій/екзаменаційній відомості робиться за наявності розпорядження декана. На дату складання екзамену (заліку), здобувачу на екзамені (заліку) виставляється «не допущений».

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт:

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань здобувачів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань здобувачів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
8	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
6	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Модульний контроль проводиться після кожної логічно завершеної частини (змістового модуля) навчальної дисципліни у вигляді модульної контрольної роботи.

Час та місце проведення модульного контролю визначається викладачем за погодженням з навчальним відділом.

Форми проведення модульного контролю, система та критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та у даному документі.

При модульному контролі оцінюванню підлягають: розуміння та засвоєння певного матеріалу; вироблення навичок проведення розрахункових робіт; вміння вирішувати конкретні задачі та ситуаційні вправи, самостійно опрацьовувати тексти, здатність публічно чи письмово подати пройдений матеріал.

До виконання модульного контролю здобувач вищої освіти допускається незалежно від результатів поточного контролю.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульних контрольних робіт є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Результати модульного контролю виставляються викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Максимальна сумарна кількість балів за модульний контроль складає 10 балів.

Індивідуальні завдання (науково-дослідне).

Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової або усної (презентації) відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«10» балів – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, обґрунтована власна точка зору (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання тощо).

«4-5» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання дослідного та творчого характеру.

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатньо змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

Теоретичні питання за модулем:

1. Стратегія та зміст державної політика у сфері цивільного захисту на сучасному етапі.

2. Загальна характеристика законодавчого забезпечення цивільного захисту. Мета, принципи і завдання цивільного захисту. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту.

3. Єдина державна система цивільного захисту як механізм реалізації завдань з захисту населення і території від НС. Загальні підходи до побудови структури єдиної системи цивільного захисту.

4. Структура Єдиної державної системи цивільного захисту, характеристика її підсистеми та ланок. Порядок створення підсистем та організація їх діяльності.

5. Склад та характеристика постійних, координаційних та повсякденних органів управління системи цивільного захисту.

6. Повноваження КМ України та його центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту як постійних органів управління. Порядок реалізації повноважень відповідно до діючого законодавства.

7. Повноваження та функції ДСНС України у сфері цивільного захисту. Склад, завдання, структура, сучасний стан.

8. Структура та зміст завдань і функцій територіальних органів управління ДСНС України з реалізації завдань цивільного захисту.

9. Роль і місце органів виконавчої влади в забезпеченні захисту населення і територій від НС.

10. Завдання та повноваження місцевих органів влади органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту. Структура та функції департаментів, управлінь цивільного захисту у складі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

11. Зміст завдань і обов'язків суб'єктів господарювання.

12. Організація забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту.

13. Організація створення аварійно-рятувальних служб та формувань.

14. Повноваження щодо здійснення функцій з координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері ЦЗ.

15. Склад, завдання, повноваження та організація діяльності комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій державного, регіонального, та місцевого рівнів.

16. Порядок встановлення (введення) режимів функціонування ЄДСЦЗ та організація діяльності в режимах підвищеної готовності та НС служби цивільного захисту.

17. Особливості діяльності підрозділів служби цивільного захисту при встановленні режимів надзвичайного та воєнного стану, сили і засоби які забезпечують виконання завдань ЦЗ, порядок забезпечення правового режиму.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

Бали	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
25-34	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.

5-14	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю.
1-4	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Стратегія та зміст державної політики у сфері цивільного захисту на сучасному етапі.

2. Загальна характеристика законодавчого забезпечення цивільного захисту. Мета, принципи і завдання цивільного захисту. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту.

3. Єдина державна система цивільного захисту як механізм реалізації завдань з захисту населення і території від НС. Загальні підходи до побудови структури єдиної системи цивільного захисту.

4. Структура Єдиної державної системи цивільного захисту, характеристика її підсистеми та ланок. Порядок створення підсистем та організація їх діяльності.

5. Склад та характеристика постійних, координаційних та повсякденних органів управління системи цивільного захисту.

6. Повноваження КМ України та його центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту як постійних органів управління. Порядок реалізації повноважень відповідно до діючого законодавства.

7. Повноваження та функції ДСНС України у сфері цивільного захисту. Склад, завдання, структура, сучасний стан.

8. Структура та зміст завдань і функцій територіальних органів управління ДСНС України з реалізації завдань цивільного захисту.

9. Роль і місце органів виконавчої влади в забезпеченні захисту населення і територій від НС.

10. Завдання та повноваження місцевих органів влади органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту. Структура та функції департаментів, управлінь цивільного захисту у складі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

11. Зміст завдань і обов'язків суб'єктів господарювання.

12. Організація забезпечення виконання заходів у сфері цивільного захисту.

13. Організація створення аварійно-рятувальних служб та формувань.

14. Повноваження щодо здійснення функцій з координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері ЦЗ.

15. Склад, завдання, повноваження та організація діяльності комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій державного, регіонального, та місцевого рівнів.

16. Порядок встановлення (введення) режимів функціонування ЄДСЦЗ та організація діяльності в режимах підвищеної готовності та НС служби цивільного захисту.

17. Особливості діяльності підрозділів служби цивільного захисту при встановленні режимів надзвичайного та воєнного стану, сили і засоби які забезпечують виконання завдань ЦЗ, порядок забезпечення правового режиму.

Політика викладання навчальної дисципліни

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття й не спізнюватися на них;
- систематично брати активну участь у навчальному процесі;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання;
- відпрацьовувати пропущені заняття;
- дотримуватися академічної доброчесності;
- не займатися сторонніми справами на заняттях;
- вислухувати відповіді товаришів, з повагою ставитися до думки інших членів колективу.
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань.
- вчасно виконувати й здавати завдання для самостійної роботи.
- у випадку невиконання завдань підсумкова оцінка знижується.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кодекс цивільного захисту України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI // Голос України. – 2012.– листопад (№ 220 (5470)). – С. 4 – 20.
2. Тютюник В.В. Теорія систем та системний аналіз: курс лекцій / В.В. Тютюник, О.О. Писклакова. – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2020. – 108 с.
3. Кулешов М.М., Садковий В.П., Тютюник В.В. Державна система цивільного захисту. Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2020. – 232 с.
4. Кулешов М.М., Одарюк П.В. Вдосконалення надійності функціонування системи цивільного захисту. Зб. наук. праць Проблеми надзвичайних ситуацій. 2006. Вип.3. С.107–111.
5. Кулешов М.М. Організація взаємодії під час виконання завдань з цивільного захисту. Зб. наук. праць Проблеми надзвичайних ситуацій. 2007. Вип.5. С.119–125.
6. Кулешов М.М. Щодо оцінки ефективності діяльності органів управління та підрозділів оперативно - рятувальної служби МНС України. Проблеми надзвичайних ситуацій: Зб. наук. праць. 2011. Вип.14. С. 105–112.
7. Кулешов М.М., Болотських М.М. Питання щодо структурного розподілу функцій і повноважень між органами управління територіальними підсистемами єдиної державної системи цивільного захисту. Проблеми надзвичайних ситуацій: Зб. наук. праць. 2013. Вип.18. С. 83–90.

8. Кулешов М.М., Росоха В.О. Сучасні виклики для державної політики у сфері цивільного захисту в Україні. Вісник НЦЗУ. Серія Державне управління 2014. Вип. 2. С. 167–175.

9. Кулешов М.М. Система реагування на надзвичайні ситуації та механізми управління. Вісник НУЦЗУ. Серія Державне управління 2017. Вип.1(6) . С. 314–321.

10. Кулешов М.М. Щодо побудови та удосконалення діяльності державної системи цивільного захисту України. Вісник НУЦЗУ. Серія Державне управління 2017. Вип. 2(8) . С. 433–440.

Інформаційні ресурси

1. Постанова Кабінет Міністрів України від 24 березня 2004 р. № 368 «Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/368-2004-%D0%BF#Text>

2. Державний класифікатор надзвичайних ситуацій ДК 019:2010. Прийнято та надано чинності Наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року № 457 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va457609-10#Text>

3. «Класифікаційні ознаки надзвичайних ситуацій» затверджено наказом МВС України від 06 серпня 2018 року № 658 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0969-18#Text>

4. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 8 червня 2000 року № 1809-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1809-14>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 року № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-%D0%BF>

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2013 року № 564 «Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2013-%D0%BF>

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року № 616 «Про затвердження положення про добровільні формування цивільного захисту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2013-%D0%BF>

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2013 року № 787 «Про затвердження порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/787-2013-%D0%BF>

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2013 року № 841 «Про затвердження порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації техногенного та природного характеру» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF>

10. Постанова Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11 «Про затвердження Положення про Єдину державну систему цивільного захисту»

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 409 «Про затвердження типового положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2015-%D0%BF>

12. Постанова Кабінету Міністрів України від 08 липня 2015 року № 469 «Про затвердження положення про спеціалізовані служби цивільного захисту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-2015-%D0%BF>

13. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 року № 775 «Про затвердження порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/775-2015-%D0%BF>

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 року № 101 «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/101-2015-%D0%BF>

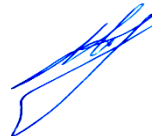
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2015 року № 18 «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2015-%D0%BF>

16. 137. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2018 року № 223 «Про затвердження плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223-2018-%D0%BF>

17. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF>.

Розробник

Доцент кафедри організації
заходів цивільного захисту
кандидат технічних наук, доцент

Дмитро ЖУРБИНСЬКИЙ